

In totaal heeft het Spijkerkwartier 38 inzendingen binnengekregen voor de oproep voor een ontwerp voor een Fiets nietje voor de wijk.

Binnen de inzendingen zijn zes uiteenlopende thema's te onderscheiden. De letterlijke **spijkers**. Daarnaast zijn er de verwijzingen naar het **echte** historische **Spijker**, de opslagplaats waar de wijk zijn naam ontleent. De **vegetatie** concepten, die met name het groene karakter van de wijk aanhalen. De **ambachtelijk** referenties die op een of andere wijze de klassieke bouwkunst weergeven. De **slimmerikken** die het bestaande concept van een U vormig fietsennietje hebben doorontwikkeld. Tot slot was er de categorie **typecasters** die de veelzijdige bewonerssamenstelling van de wijk in de schijnwerpers willen zetten.

Alle ontwerpen zijn gebaseerd op staal. Twee ontwerpen hebben daar hout aan toegevoegd. Alle ontwerpen zijn volledig anoniem beoordeeld. Herkomst van de inzenders is voor de jury geen beoordelingscriterium geweest. Uiteindelijk is een viertal ontwerpen geschikt bevonden om aan het bewonersoverleg voor te leggen. Deze ontwerpen hebben één van bovenstaande thema's consequent uitgewerkt. Sommigen hebben een combinatie van thema's in zich verenigd.

De jury is samengesteld uit een breed spectrum aan disciplines. De inzendingen zijn daardoor vanuit veel verschillende perspectieven beoordeeld. Uiteraard is gekeken naar de gestelde uitgangspunten. Maakbaarheid, onderhoud, veiligheid en het representatieve karakter voor de wijk. Maar er is ook gekeken naar de stedenbouwkundige kwaliteit. Wat brengt een ontwerp teweeg als deze 700 tot 1000 keer terugkomt in de wijk. Draagt het ontwerp bij aan een prettige regulering van het fietsparkeren. Er is zeer kritisch gekeken naar de maakbaarheid van het object. Gaat het de wijk lukken om het ontwerp geproduceerd en onderhouden te krijgen. De functionaliteit is tegen het licht gehouden. Hoe makkelijk parkeer ik mijn fiets ertegenaan, ook als er al een paar vastgesnoerd staan en zijn beschadigingen aan mijn fiets redelijkerwijs te vermijden. Sommige inzendingen tonen alleen een object in de straat maar laten niet zien hoe een fiets daartegen geplaatst zou moeten worden.

Van de **spijkers** kan gesteld worden dat deze geen van alle een meerwaarde in het straatbeeld leveren. Door zijn richtingloze vorm is de kans groot dat het bijdraagt aan een rommelig beeld van geparkeerde fietsen. De vorm blijft vaak gevaarlijk en als wel aan veiligheid gedacht is levert dit gedwongen vormgeving op. Los van het verkeerd citeren van de naam Spijker zijn het met name deze hele praktische bezwaren waarop de spijkers afgevallen zijn.

De **echte Spijkers**, die een representatie van het oorspronkelijke 'Spijker' nastreven, hebben in ieder geval wat betreft de naamverwijzing de plank niet mis geslagen. Maar het blijkt nog niet zo gemakkelijk om van een gebouw een interessante weergave te maken die ook nog functioneel is. Een afgeleide van dit concept zijn de logo's van de wijk of stads-silhouetten. In deze categorie zien we veel contourgesneden silhouetten. Dit levert veelal gevaarlijke objecten op, ongeacht de techniek waarmee deze vormen samengesteld zijn. Veel contoursnijswerk oogt kwetsbaar en is veelal ook te bewerkelijk.

De **vegetatienietjes** zijn sierlijk en gekleurd. De meesten gebaseerd op het silhouet van een boom en daarmee refererend aan het groene karakter van de wijk. Geen van alle is er echter in geslaagd om uit te leggen wát er zo bijzonder is aan het groen in de wijk. Ze zouden even goed in iedere wijk of stad geplaatst kunnen worden. Het ontstaan van de binnentuinen in het Spijkerkwartier kent een bijzonder verhaal waar bijvoorbeeld naar

verwezen had kunnen worden. Wat hier dus mist is de SK factor.

Ook de **ambachtelijke** nietjes leveren een veelheid aan sierlijke vormen. Veelal refererend aan het rijke smeedijzerwerk van balkons en hekwerken in de buurt. Soms vrij letterlijk, anderen weten het gegeven meer door te vertalen naar een hedendaags motief. Meer dan bij de boompjes komt maakbaarheid en veiligheid in deze categorie in het geding.

De **slimmerikken** gaan uit van het bestaande nietje en geven daar een draai aan. Dat levert soms fraaie vormgeving op maar evenals bij de boompjes is de verwijzing naar het wijkspecifieke karakter daarmee ondergeschikt geworden. De slimmerikken die dat wel hebben gedaan hebben hoog gescoord.

Ook de **typecasters** baseren zich op contouresneden of anderszins gemaakte objecten. Naast de maakbaarheid roepen de ontwerpen ook nog meer vragen op. Hoe representatief is het silhouet voor het Spijkerkwartier. Of als ingezet wordt op een veelheid aan vormen hoe draagt dit bij aan de gewenste rust en regulering van het fietsparkeren. Worden de beugels nog wel gebruikt om fietsen tegen te parkeren? Onder de typecasters bevinden zich ware kunstwerkjes die het als autonoom object goed zouden doen maar als functioneel element te weinig bijdragen aan de gevraagde regulering van het fietsparkeren.

Alle inzendingen, ook de vier geselecteerden, roepen ondanks de technische toelichtingen nog vragen op met betrekking tot de maakbaarheid en prijsopbouw. De jury realiseert zich dat dit kan liggen aan de beperkte tijd waarover de prijsvraag is uitgeschreven. Uiteindelijk krijgt de winnaar ook een betaalde opdracht om zijn/haar ontwerp tot een goed resultaat uit te werken. In de ogen van de jury vergt dit ook bij de genomineerde ontwerpen nog een flinke inspanning. Voor de tweede ronde, is dit een belangrijk gegeven om aan het bewonersoverleg (de eindjury) mee te geven. Dit gezegd hebbende kunnen de genomineerden hier hun voordeel mee doen in de presentatie die zij voor het bewonersoverleg zullen houden op 11 mei. Een kostenraming van een producent van het ontwerp zou het inzicht en vertrouwen in een ontwerp enorm vergroten.

In de ogen van de jury zijn de volgende vier genomineerden geschikt om hun ontwerp door te ontwikkelen tot een maakbaar eigen fietsennietje voor het Spijkerkwartier.

Spijkerschrift (Caro Agterberg; Lemmer)

Spijkerschrift is een echte Spijker én een slimmerik. Daarnaast voegt het nog een extra laag toe middels het spijkerschrift dat op een nieuwsgierigmakende wijze refereert naar locaties, geschiedenis of bewoners. Het spijkerschrift daagt bewoners en bezoekers uit creatief na te denken over de buurt. Het voegt op subtiele wijze verscheidenheid aan de buurt toe terwijl gewenste rust van het fietsparkeren in de straat ook in optima forma gefaciliteerd is. Het aantal verbindingen, nodig om deze vorm te maken, is een risico voor de productieprijs. Dit vergt nog goed onderzoek.

De wijk vol koren (Sanne Janssen Groesbeek, Abcoude)

Dit ontwerp is een slimmerik, ambachtelijk en eigenlijk ook nog een echte Spijker. Het ontwerp is eenvoudig van opzet, vertelt het verhaal van de wijk. De techniek van het gietijzerwerk roept nog vragen op hoe dit voor de gehele serie opgezet kan worden. De vol koren oogt door zijn presentatie somber maar heeft alle potentie in zich om tot een wijk icoon uit te groeien.

SPICA 026 (Don Hoppenbrouwer, Zandvoort)

Spica is een slimmerik en een subtiele doch weldegelijk echte Spijker. Daarnaast maakt dit ontwerp gebruik van hout. Dat maakt het vriendelijk en eigenzinnig tegelijkertijd. Door het hout profileert het zich veel meer als straatmeubilair. Het hout voegt zelfs een ambachtelijke karakter toe aan het element maar het roept natuurlijk ook nog de vragen op omtrent gebruik en onderhoud die in verdere studie goed onderzocht en beantwoord moeten worden.

Spijkerkwartier Ligatuur (Léon Emmen, Amsterdam)

Dit ontwerp is vooral ambachtelijk maar ook een slimmerik. Het vertaalt op fraaie wijze de ambachtelijke 19e eeuwse vormgeving naar een hedendaags ontwerp. Het is een sculptuur met optimale functionaliteit. Het heeft iets te bieden aan zowel de klassiekers als de modernisten in de wijk. Het sterk grafische beeld doet het goed in enkelvoudige opstelling maar ook in repetitie. Het emaille fietslogo is een subtiele toevoeging om crowdfunding en sponsoring te faciliteren. Ook bij de ligatuur roepen de vorm en het aantal aan verbindingen nog vragen op over de productiewijze; is dit ontwerp te produceren voor een redelijke prijs?

Het is aan het bewonersoverleg;

De vakjury legt deze vier ontwerpen aan het bewonersoverleg voor om uit te kiezen. Zoals gezegd zullen deze vier inzendingen nog doorontwikkeld moeten worden naar een produceerbaar ontwerp. Met deze vier ontwerpen moet dat kunnen. Het is aan het bewonersoverleg om een winnaar aan te wijzen met wie zij dat avontuur verder aan willen gaan.